

A 73/2010/EU rendelet háttere

A 2000-es évek elejére a technológiai fejlődéssel egyre egyértelműbbé vált, hogy a közlekedés, és benne különösen a légi közlekedés a jövőben egyre inkább automatizált és adatokra épülő lesz. Azaz a légiforgalmi irányítás jövőjét mind európai, mind globális szinten a megfelelő minőségű, valós időben rendelkezésre álló, teljes körű adatbázisokra alapozott technológiák és eljárások jelentik.

Ahhoz tehát, hogy az új technológiák használatával is biztonságos maradjon a repülés, magas minőségű, időben közzétett adatokra van szükség. Az Egységes Európai Égbolt célkitűzés megvalósulásához pedig a magas minőséget egységesen kell biztosítani az Európai Unió valamennyi tagországában.

Ennek kapcsán több tanulmány készült Európában (pl. NADIA Report, EAD and CHAIN Safety Cases, Data Origination Study), melyek felmérték a légiforgalmi adatok és információk pontosságát, megbízhatóságát.

A tanulmányok számos területen mutattak ki minőségi problémákat a légiforgalmi információkkal kapcsolatban az EU területén:

- A közzétett adatok a szükséges minőségi szinteket nem érik el;
- Az ICAO annex 15-ben meghatározott adatminőségi kritériumokat az államok nem tartják be;
- Nem egységesek a közzétett adatok minőségi jellemzői;
- Az adattovábbítás és kézi adatfeldolgozás során torzulnak az adatok, ennek kockázatait a szereplők gyakran nem értik meg és nem megfelelően csökkentik;
- Késői az információ megjelenése;
- Az adatlánc töredezettsége miatt nincs egységes minőségbiztosítás;
- Nem egységes az adat-közzétételi formátum;
- Ellentmondásos információk jelennek meg a különböző kiadványokban;
- A használt IT eszközök megbízhatósága nem ellenőrzött és nem egységes;
- Az AIS-sel kapcsolatos szabályok és szabályozás államonként különbözik.

A fenti problémák kezelése és az adatok jövőbeni közvetlen légiforgalmi irányítási és repülési tevékenységhez való felhasználhatóvá tétele érdekében az Európai Bizottság 2010. január 26-án elfogadta a 73/2010/EU (ADQ - Aeronautical Data Quality) rendeletet. Ebben, az Egységes Európai Égbolthoz kapcsolódóan, lefektették a légiforgalmi adatokkal és tájékoztatásokkal kapcsolatos minőségi követelményeket.

Az ADQ rendelet célja, tárgya és alanyai

Az ADQ rendelet meghatározza a légiforgalmi adatok és tájékoztatások minőségével és kezelésével összefüggő elvárásokat. Cél a légiforgalmi információk egységesítése, egységes minőségének és időbeni megjelenésének biztosítása egész Európában; a potenciális hibaforrások (pl. kézi adatbevitel okozta hibák) elkerülése.

A jogszabály megteremtésének indokai között az alábbiak szerepelnek:

- Az Európai Légiforgalmi Szolgáltatási Hálózaton (EATMN) belüli biztonság garantálása és az új üzemelési koncepciók támogatása érdekében megfelelő minőségű légiforgalmi adatokra és légiforgalmi tájékoztatásra van szükség.
- Az ICAO által pontosság, felbontóképesség és integritás tekintetében meghatározott követelményeket a légiforgalmi adatok és légiforgalmi tájékoztatások feldolgozása során teljesíteni kell, illetve fenn kell tartani; az ismert hiányosságokat ki kell küszöbölni.
- A légiforgalmi adatláncolatban még mindig jelentős a súlya a papíralapú manuális tevékenységeknek, ami markánsan megnöveli a hibabevitel és az adatminőség-romlás kockázatát. A helyzet javítása érdekében tehát indokolt intézkedéseket elfogadni.
- Az 552/2004/EK rendelet követelményeinek megfelelően a légiforgalmi tájékoztatás nyújtása során fokozatosan közösen elfogadott és szabványosított adatkészleten alapuló elektronikus formára kell áttérni.
- A megfelelő adatminőség eléréséhez elengedhetetlen, hogy az új vagy módosított légiforgalmi adatok és légiforgalmi tájékoztatások kellő időben rendelkezésre álljanak és közzétételre kerüljenek.
- Az EATMN biztonságos, zavartalan és hatékony működése érdekében gondoskodni kell az adatlétrehozók által alkalmazott rendszerelemek és eljárások és a légiforgalmi tájékoztató szolgálatok által alkalmazott rendszerek, rendszerelemek és eljárások közötti átjárhatóságról.

A rendelet céljainak elérése csak akkor lehetséges, ha a követelmények az adatlánc minden szereplőjére vonatkoznak az adat keletkezéséért felelős személyektől, szervezetektől (pl. földmérők, útvonaltervezők, stb.), az azt megjelentető AIS/AIM (Aeronautical Information Services / Management) szervezeten keresztül a közzétételig.

Az ADQ hatókörébe tartozó tevékenységek:

A rendelet az alkalmazási kört és a hatálya alá tartozó szereplőket az alábbiak szerint határozza meg:

- Azon európai légiforgalmi szolgáltatási hálózati (EATMN) rendszerekre, azok rendszerelemeire és kapcsolódó eljárásaira alkalmazandó, amelyek részt vesznek a légiforgalmi adatok és a légiforgalmi tájékoztatás létrehozásában, előállításában, tárolásában, kezelésében, feldolgozásában, továbbításában és elosztásában.
- a) léginavigációs szolgáltatók;
- b) azon repülőterek és helikopter-repülőterek üzemeltetői, amelyek vonatkozásában a nemzeti légiforgalmi tájékoztatási kiadványokban műszeres repülési szabályokat (IFR) vagy speciális vizuális repülési szabályokra vonatkozó (VFR) eljárásokat tettek közzé;
- c) olyan közjogi vagy magánjogi szervezetek, amelyek e rendelet alkalmazásában
 1. felmérési adatok létrehozásával és nyújtásával kapcsolatos szolgáltatásokat biztosítanak;
 2. eljárásstervezési szolgáltatásokat nyújtanak;
 3. elektronikus terepadatokat szolgáltatnak;
 4. elektronikus akadályadatokat szolgáltatnak.